

Gagauziya devletliin yıkılmasına ilk denemä topu atıldı

Gagauziya devletliin daalması “birleşmektän” başlayacak. Gagauziya erinä Bulgar-Gagauz osa Gagauz-Bulgar avtonomiyası mı geler?

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya Halk Topluşu inceledi soruşu “Svetly küüyünä Kortenu Nou küüyünü eklemää”. Maamilä surat – insannar istärmiş. İnceledi, ama kabletmedi. Dedilär ilktän o küüdä referendym olsun da sora bakaceklar: kabletmää mi, kabletmemää mi!?

Bu ilk denemä. Herliim bu yapılsa arkadan, sincir gibi, Gagauziya-ya başka bulgar küüleri da eklenecek. Kortenu, hem Tvardiça gibi Taraklı hem Basarbka rayonnarın bulgar küüleri bu işä çoktan sırada durêrlar.

Bu aslıya çıkırsa, Gagauziyanın daalması “birleşmektän” başlayacak: Gagauziya erinä Bulgar-Gagauz yada Gagauz-Bulgar avtonomiyası gelecek.

Esaba alarak onu, ani bitki vatıklarda Gagauziya öndercileri bulgar küülerin hem kasabaların işlerini yapêrlar, **belli, ani Bulgar-Gagauz yada Gagauz-Bulgar avtonomiyası fantastikadan aslıya dönecek**. Bunun da “Gagauziya (Gagauz Yeri) özel hakk statusu” proektı bitecek.

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya devletliin yıkılmasına ilk denemä topu atıldı artık.

Romıniyaylan birleşmäk için Başkanın sözü

Baba Marta ayın 28-dä Gagauziya İspolkomun toplantısında Başkan İrina VLAH Romıniyaylan birleşmäk için sözünü söledi.

Canabisi teklifetti Moldovanın hepsi patriotika kuvetlerinä cumêrtesinä Çiçek ayın (aprel) 2-nä Komratı Moldova devletliini korumak için Marşa çıkmaa.

İspolkomun toplantısında İrina VLAH dedi: «В минувшие выходные в Кишиневе провозгласили очередной «Сфатул Цэрий» и утвердили дорожную карту по объединению Молдовы с Румынией. Гагаузская автономия всегда была оплотом молдавской государственности. И в этой тревожной ситуации наш долг – сказать решительное «нет» любым попыткам праворадикальных политиков покуситься на суверенитет нашей Родины».

Marşta kabledilecek Rezulütiya, angısı Moldovanın merkez kuvetlerinä hem diplomat misiyalarına yollanacak.

8 Mart karılar Günü kutluca olsun!

Baba Marta ayın 8-dä dünnäda karıların Günü bakılêr. Bu gündä dua ederiz analara hem malilerä, karı-lara, gelinnerä hem kızkardaşlara, kızlara hem kızçazlara saalık hem uzun ömür, kesmet, sevda hem sevgi, tatlı dil hem yalpak laf. Ko adam kulluu sizi el üstündä tutsun, kuçak dolusu çiçek baaşlasın, sizä dua etsin! Allaa sizi istediklerinizdän ayırmasın!

Paalı Günüüz kutluca olsun! Hem buyurun bendän, Todur ZANETtän, gagauz kızları için bir peet.

BİR DÜŞ

Gelärdi o bana karşı:

Gaytan gibi kara kaşı,

Dartıylan örtülü başı,

Parmacunda üzük taşı.

Boynusunda var lefileri,

Bileklerde – blezikleri.

Kız basması belceezindä,

Hem al gülcüz elceezindä.

Saçlar kara, gözlär kara,

Attı bakışını bana.

“Ya dur, Mari Kızçaz!- dedim.-

Sän temirä gibi geldin!”

Gülümseyip, baktın aşaa,

Da yollandın gitmää aşaa.

Kaldım yalnız bu sokakta –

Dübüdüz aar yalnızlıkta.

Tatarstanda ne kultura Günneri geçti: Gagauz mu? Bulgar mı? Moldovan mı?

Gagauziya öndercilerin açıklamalarına görä Baba Marta ayın 15-17 günnerindä Rusiya Federatıysının Tatarstan Respublikasının baş kasabasında Kazanda Gagauz kultura Günneri geçmiş. Ama bu halizdän mi Gagauz kultura günneriydi, osa bu ad sadä göz boyama adıydı mı?

İlktän bakalım ne maana taşıyêr termin “Gagauz kultura günneri”. Bu demeli bir milleti millet yapan (**burada gagauzları gagauz yapan**) zenginnik. O zenginniktä başta ANA DİLİ, sora da TÜRKÄR, OYUNNAR, HAVALAR, SİRALAR, ADETLÄR, günnük hem yortulu GİİMNÄR, FOLKLOR, LİTERATURA, İNCÄZANAAT hem taa çok başka önemi işlârlän, ani SADÄ BU MİLLETTÄ var. Bunnar hepsi GAGAUZLARDA da var.

Belli ki, bunnarı hepsini Tatarstana yoktu nicä götürmää. Ama onnarı ne becerdilär götürmää vardı mı nicä aslıdan GAGAUZLARIN OLANNARI göstermää? Vardı nicä! **Ama, amanın aması da var!!!** Zerä orada, Tatarstanda, sansın GAGAUZ KULTURASININ bir parçası gibi BULGAR hem MOLDOVAN oynunnarı hem türküleri, havaları hem rubaları gösterildi. Bütün

Tatarstana (hem diil sadä onnara) **kulturadan çinovniklär** bu yalancı işlän üündülär.

Ne Gagauzları Gagauz yapan BULGAR hem MOLDOVAN oynunnarı hem türküleri mi? BULGAR hem MOLDOVAN havaları mı? Osa BULGAR hem MOLDOVAN rubaları mı?

Herbir ahmak hem deli olmayan insan bunun cuvapını sizä söyleyecek: Belliki diil! **E ozaman ne taş için bunnarı GAGAUZ KULTURASI olarak gösterdilär? Ne taş için?**

Cuvap belli. O cuvap, bekim, ilktän delicä hem fasıl cuvap, ama o belli: göstermää, ani **gagauzların kulturaları ölä FİKAARA, ölä CİBA**, ani bulgar hem moldovan kulturaları olmasa, gagauz kulturalarından bişey kalmayacak. Bu da gagauz kulturalarını HEPTÄN YOK ETMÄK bir yol. **Bu yolu mu Gagauz-**

ziyanın büünkü öndercileri hem kultura için cuvap edenneri ayırdılar?

Peydalanêr soruşlar: **Tatarstanda ne günneri geçti – Gagauz mu? Bulgar mı? Moldovan mı?** Bu soruşlar bekim hiç peydalanmayaceydı da herliim GRT (Gagauziya Radio hem Televideniyası) göstermeydi o konterti, ani Gagauziya kolektivları gösterdilär Tatarstanın baş kasabasında Kazanda da biz görmäydik neleri GAGAUZ KULTURASI olarak oradaki siiredicilerä gösterdilär.

Belli ki, bu iş için lâazım esap verilsin. Hem esabı diil lâazım brakmaa boşta, esabı lâazım kabaathılardan sormaa. **Kabaathılar da belli: Gagauziyada kultura işleri için GAGAUZ HALKIN terindän zarpta kabledennär hem cuvapçılar.** Bu esabı da Gagauziya Halk Topluşun deputatları lâazım sorsunnar. Onnar uş halkın temsilcileri, ye! Osa onnar da mı GAGAUZ KULTURASINI YOK ETMÄK işin içindä?

Akademik Todur ZANET,

Gagauz Milli Gimnasının avtoru

Türkiyeden üüredicilik uurunda delegaşıya

Baba Marta ayında Türkiye üüredicilik ministerliin delegaşıyası Gagauziyada bulundu. Delegaşıyada vardılar speşialistlar Ebubekir AYDIN, Mehmet Ali AKDAĞ, Hakan SENER hem İrfan GÜRSOY.

Vizit zamanında delegaşıya tanıştı moldo-türk lişeylerin işlerinnän hem bulundu Kongaz Süleyman DEMİREL tepretik lişeyindä.

Vizitin ilk günündä, Baba Marta ayın 10-da, Türkiyeden delegaşıyayan buluştu Gagauziya Halk Topluşu Başı Dimitriy KONSTANTİNOVlan.

Not. Türkiye TİKAnın çalışmalarrınan Gagauziyada üürediciliklän ilgili çok proektlar yapılêr hem yapılêcek. O proektların arasında var Türkiye Prezidentün Recep Tayyip ERDOĞAN üüredicilik kompleksı da.

İnvestişıyalar korunacek

Moldova ekonomika Ministerlii bildirdi, ani bu ayın 23-dä Moldova pravitelstvosunda incelendi dokument, angısına görä Moldova hem Türkiye karşılıklı investişıyaları koruyacek hem onnara kolaylık verecek.

Dokumentta temelä koyulêr juridika printipları, angıları iki devlet arasında ilişkileri kaavileştirecek, ekonomika işbirliini ilerledecek hem karşı devlettä insannarlan firmalara investişıya kolaylıkları verecek. Bundan kaarä bu dokument karşılıklı investişıyaları koruyacek hem çeşitli uurda moldo-türk işbirliini zeedeledecek.

Not. Bu konuda iki devletin pravitelstvoları arasında soruşların incelenmesi açıldı Moldova ekonomika Ministerliin teklifinnän (2015-ci yılın Baba Marta ayın 27-dän Moldova Pravitelstvosunun №122 Kararı).

Moldovaylan Romıniya birleşeerlär

Baba Marta ayın 27-dä Kişinevda geçti 2-ci Sfatul Țării kurulma Syezdi. Syezdta alındı karar 2018-ci yılın Baba Marta ayın 27-dä Moldovaylan Romıniya birleşsinnär.

Bundan kaarä o birleşmenin Yol kartası da kabledildi, angısına görä, Referendum yapmadaan, teklif ediler Moldova Parlamenti bu iş için karar alsın.

Hep o günü Kişinevda, Moldova devletin susmasınan hem yardımınan, “Büük Unire” marşı geçti.

Biliner, ani 98 yıl geeri 1918-ci yılın Baba Marta ayın 27-dä, ozaman maasuz kurulan Sfatul Țării aldı karar Basarabiyaı Romıniyaya eklemää.

Not. Romıniyaylan birleşmäk soruşunda Moldova öndercileri ofişıal bir açıklama yapmadılar. Karşı mı onnar, kayıl mı, sade bir Allaa biler.

Prezident Gurbangulı BERDIMUHAMEDOV hem Başkan İrina VLAH buluşular

Baba Marta ayın 23-dä Türkmenistan Respublikasının Prezidenti Gurbangulı BERDIMUHAMEDOV hem Gagauziya Başkanı İrina VLAH birbuçuk saat göz-gözä buluşular.

Buluşmak oldu Türkmenbaşy Binasında, bildirer Türkmenistan Prezidentin ofişıal saytı. Buluşma zamanında incelendilär iki taraflı cümne-ekonomika hem kultura işbirlii soruşları. Türkmenistan Prezidenti urguladı, ani Türkmenistan ileri dooru da bu uurda yardımarda Gagauziyaya bulunacek.

Bu yardımnarın birisi Gagauziyanın Çöşmä küüyündä Türkmenistan tarafından uşak başçanın yapılması. Beklener, ani güzä uşak başçası uşaklara deyni kapularını açacek.

Kazanda Gagauz kultura Günneri geçti

Baba Marta ayın 15-17 günnerindä Rusiya Federasıyasının Tatarstan Respublikasının baş kasabasında Kazanda Gagauz kultura Günneri geçti. Bu Ginnerin yapılmasının uuru: Gagauziyanın hem Tatarstanın arasında dostluk, ekonomika hem alış-veriş, bilim hem kultura ilişkilerin kurulması hem temelleşmesi.

Gagauz kultura Günneri çerçevesindä Kazanda, Gagauziya İspolkom presdatelinin yardımcısının Olesä TANASOGLUnun başkannı altında, Gagauziya delegaşıyası buluştu Tatarstan öndercilerinnän, deputatlarınan, kultura adamnarinnan.

Bundan kaarä kiyat sergisi hem “Düz Ava”ylan “Çayır” ansamblilerin konşertı yapıldı. Konşerttä pay aldılar Gagauziyanın anılmış türkücülere Lüdmila TUKAN, Mihail hem Valentina YAŞIBAŞ, Vitaliy MANCUL.

Gagauziya delegaşıyasında vardılar İspolkom azaları, GHT deputatı, Çadır primarı hep administrasıya başy, genç yazıcı, bibliotekacı, kultura izmetçileri, bilim hem cümne insannarı, artistlär hem ansamblilär.

Baba Marta ayın 17-dä Gagauziyanın Çadır kasabası hem Tatarstanın Nurlat kasabası kardaş kasabalar annaşmasını imzalayadılar.

Not. Kazanda Gagauz kultura Günneri için Gagauziyanın bütetından 270 bin ley harcandı.

Gagauziya delegaşıyası neyi yımırtladı da biz tatar olduk

Tatarstan Respublikasında Gagauz kultura Günnerin toplantılarında Gagauziya delegaşıyasının azaları sölemlşlär nesoy sa bilgilär, angılarından sora Tatarstanda bizi tatar sayêrlar.

En aazdan bunu göreriz bu reportajdan <http://kzn.tv/kzntube/literaturnyyi-opyt-v-tatarstane-prokhodjat-dni-gagauzskoj-kultury/>, ani veridi Kazan televideniyasında.

Reportajı verêrkana jurnalistka deer: «Культуры Татарстана и Гагаузии, безусловно, схожи. На это, в первую очередь повлияли общие предки - татары».

Bu te o olay, angısına deerlär: “Dil kira istêmeer!”

Romıncayı üüredeceklär, ama angliyca aracılunnan

Baba Marta ayın 17-dä Komrat Devlet Universitetın Romıniya Habercilik Merkezindä romınca lekñiyaların açılış sırası oldu. Bu lekñiyalarda KDU sturdentlarına hem dışardan isteyennerä olacek kolaylık üürenmää romın dilini hem romınnarın kulturasını.

Lekñiyaların açılış sırasında pay aldılar Romıniya Büükelçilisi Marius LAZURKA (Lazurca), KDU rektoru Dr. Zinaida ARIKOVA, Komrat primarı sergey ANASTASOV, romıniyadan pedagog Prof. Dr. Ovidiu İVANCU.

Bundan kaarä açılış sırasına katıldı-

lar Gagauziya İspolkomun dış ilişkılär Upravleniyanın azaları, Kaulda Romıniya başkonsulu Anka KORFU (Corfu), Romıniyanın Galaş kasabsının Dunarea de Jos Universitetın temsilcileri, KDU studentları hem pedagogları, Komrat "Mihai Eminescu" teoretik

lişeyin üüredicileri.

Baba Marta ayın 31-dän hepsi kim siteer var nicä bu lekñiyalara yazılısınar. Çiçek ayın 1-dän lekñiyalar başlayacak.

Not. Bir iş läüzüm hepsi bilsin: KDuda romınca üüredeceklär, ama angliyca dilin aracılunnan.

Cellatlar kabaatsızları kıyêrlar

Küçük ayın 17-si. Ankarada asker merkezine hem parlamenta yakın patlama oldu. 28 kişi ölü (onların 26-sı asker), 61 yaralı.

Baba Marta ayın 3-cü. İki terorkistka İstanbulda poliñiya bölümüne saldırdı. Yaralı var.

Baba Marta ayın 13-cü. Türkiye'nin başkasabasında Ankaranın Atatürk bulvarında saat 18.45 sıralarında tisi bir terakt oldu.

Teroristlar patlayıcı mallarınan dolu maşınayı kasaba avtobusların durduu erä urdular hem patlattılar. Teraktı hazırlayan cellatların elindän bu patlamada kaabaatsız insannar kıyıldı: 37 kişi canını kaybetti, 125 kişi da yaralı. Yaralıların 19-zu aar durumda bulunêrlar.

Baba Marta ayın 16-sı. İstanbulun İstiklâl meydanında canlı bomba kendisini patlattı. 5 kişi ölü, 20 yaralı.

Baba Marta ayın 22-si. Belgiyanın başkasabasında Brüseldä 3 patlama oldu. İkisindä canlı bombalar kendilerini Brüssel aeroportunda patlattılar. Burada 14 kişi ölü, 96 yaralı. Üçüncü patlamada, bu kasabanın metrosunda,

20 kişi ölü, 106 yaralı. Yaralıların 17-si aar durumda bulunêrlar.

Not. "Ana Sözü" redakñiyasının adından bütün Türkiye hem Belgiya halkına kendi acıgannumızı bildireriz.

Foto – REUTERS/Francoiz Lenoir

GRTnın susaana Halk Topluşunna İspolkom bilä nestettilər

Baba Marta ayın 1-dä Gagauziya Halk Topluşu iki okumakta kabletti "Gagauziya Radio Hem Televideniyası "Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" zakonu. Gagauziya Başkanı hem İspolkomun predsdateli İrina VLAH bu zakonu artık imzaladı.

"Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" Zakonnan hem Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının Gözledici Sovetin "GRTnın teknik durması için" kararınan GRTnın sadä televideniye zaametçilerini, bir amansız, sokaa atılar. Bu işlän ilgili hemen peydalandı iki soruş:

1. Neçin sadä televideniye zaametçilerini da diil GRTnın radio zaametçilerini da?

2. Diil mi sadä televideniye zaametçilerini attılar o üzerä, ani bu insannardan kurtulmaa isteêrlär?

GRTnın televideniye zaametçileri birkaç gün düüldülär dooruluk için, Allaha danıştılar, padişahların (oku başkan hem GHT başı) kapularına urdular. Allaa yukarda – işitmedi, padişahlar da, maamilä surat, sansın işittlär, ne sa adadırlar. Son-sonunda insannarı geeri aldılar.

"Gagauziya Radio Hem Televideniyası "Gagauz sesi" cümne kompaniyası için" zakona görä GRTnın bütün varlı Halk Topluşuna geçer hem Kompaniya enidän kurulêr. Bu üzerä da GRTnın televideniye zaametçilerini, bir amansız, sokaa atılêrlar.

GRTnın predsdateli sa Anna HARLAMENKO işindän çıkması için zayavlenie koydu, teklif edip radioylan televideniye direktörleri hem Gözledici Sovetin azaları da işlerindän atılısınar.

Taa ileri bu kişilər dediydilär, ani Anna HARLAMENKO işindän çıkarsa onnar da çıkaceklar. Ama nicä gösterer durum, televideniye direktorundan kaarä, kalanı alatlamêrlar iştan

«Вести Гагаузии» - 20 yıl!

Baba Marta ayın 16-da Gagauziya Halk Topluşu gazetasının «Вести Гагаузии» ("Gagauziya haberleri") kurulmasından 20 yıl tamamnağı.

Мы молодые. Нам только 20 лет!

Сегодня у региональной газеты «Вести Гагаузии» день рождения. Для десятилетия назад из типографии вышел ее первый номер.

«Вести Гагаузии» bu adlan başladı çıkkmaa 1996-cı yılın Baba Marta ayın 16-dan beeri. Onadan hep bu redakñiya çıkarardı «Комратские вести» gazetasını, angısının önündä basılardı «Ленинское слово» gazetası. «Вести Гагаузии» gazetasının redaktoru Dimitriy MARİNOV oldu. Sora, açan Canabisi raametli oldu, 2012-ci yıldan beeri gazetanın başında Anna KILÇIK kaldı.

Biz kutlêêrız «Вести Гагаузии» gazetasının kolektivini hem hepsi okuyucularını gözäl bu yıldönümünän. Saalik, uzun ömür hem becerikli çalışmalar Gagauziyamız hem Gagauziya halkları için.

GRT televideniyasının jurnalistlerin "aazını kapadılar"

Gagauziya Radio hem Televideniye cümne kompaniyasının Gözledici Sovetinin "GRTnın teknik durması için" kararından sora GRT kollektivi danıştı cümne dünneyä Açık kıyatlan. Bu kıyatta açıklanêr, ani Gözledici Sovetinin bu kararı Gagauziya insannarının serbest sözünä hem haber kaynaklarına yolu kapadêr.

Открытое письмо

26 февраля 2015 года стал черным днем для журналистов Гагаузии и Молдовы. Наблюдательный Совет ОК GRT принял решение, не имеющее аналогов в мировой практике. Журналистам ТВ «закрыли рот». Данное решение было принято, после того как журналисты открыто заявили о том, что новый проект Закона о телерадиовещании, продвигаемый руководством автономии, уничтожает общественное радио и ТВ Гагаузии.

Решение Наблюдательного Совета о закрытии ТВ на три месяца и отправки всего коллектива на технический простой направлено на ограничение свободы слова и ограничение жителей Гагаузии к доступу информации. Наблюдательный Совет, находящийся под руководством председателя Народного Собрания Гагаузии Дмитрия Константинова и депутата Ивана Бургуджи, стал исполнителем репрессий против GRT и расправы с журналистами единствен-

ного общественного ТВ Гагаузии.

Руководство ОК «GRT» в лице законного Председателя Анны Харламенко, не исполнит решение Наблюдательного Совета и не отправит журналистов GRT в технический простой. TV GRT продолжит свою работу в обычном режиме. Компания не признает, и не будет исполнять незаконные решения, направленные на ограничение свободы слова и ликвидацию демократических принципов.

Общественная компания «Gagauziya Radio Televizionu» создана на основе Закона АТО Гагаузия «О телевидении и радио» восемь лет назад. За период своего существования коллектив добился заметных успехов в информационном пространстве автономии и республики и стал ведущим СМИ Гагаузии. GRT пропагандирует и развивает язык гагаузского народа, его историю, культуру, традиции и обряды.

Председатель ОК «GRT» Харламенко Анна

Коллектив телевидения GRT:

Железова Наталья, Гайдаржи Виталий, Садович Майя, Короляк Валентина, Добров Леонид, Влах Михаил

Caltay gimnaziya muzeyinin gercikleri

2007-ci yılda Caltay gimnaziyanın direktorun Mariya Semenovna GARÇEVANın hem işta hem ustalıkta pedagogun Evdokiya Petrovna PETKOVIÇİN çalışmalarınnan bu gimnaziyanın muzeyi açıldı. Muzeyin açılmasının baş neeti vardı hem kaldı – göstermää ürencilerä hem gimnaziyanın musafirlerinä dedelerin yaptıklarını, ani unudulmasın, sıbıdılmasın hem basılmasın o işlər, angılarını kullanarmışlar gagauzlar evelki vakıtlarda.

Gimnaziya üredericilik projesinde var ölä temalar, angılarını taa uygun muzeydä yapmaa. Onuştan, açan gire-riz muzeyä, da, temaya görä, başlêeriz göstermää o işleri, angılarını, bekim, uşaklar seftä görerlär, onnar büyük havezlän ürenerlär nicä onnara deerlär hem ne iş için onnar kullanılêrlar.

Kurduk muzeydä düzeni da gös-tereriz nicä onda işleerlär hem neyi dokuyêrlar. Annadêriz ürencilerä, ani düzen evin baş tertipiydi, zerä onda dokuyardılar hepsini ne lâazım içerlerä hem insanın giimesinä: pal kilim, tür-lü platlar, adamnara kuşak hem sargı, karılara çukman. Maasuz çiz için do-kuyardılar pek incä işleri da, ölä nicä bürüncüktän peşkir.

Düzenin vardı çok avadannıkla-rı: gücü, tarak, dençu sopası, krosnu, elemnä, masur sarmaa çıkırık. Bunnar hepsi var muzeydä. Bundan kaarä var yapaa işlemä deyni rökä, iplik sarmaa deyni ii.

Biz annadêriz uşaklara, ani bölä bolluk vakıta bu işlər kullanılmêêr, ama, uşaklar bilsinnär deyni, söleeriz, ki gagauzlar en zor vakıtlarda bulardılar herbir işä deyni kolaylıklar hem düzgünnüklär, yaşamalarını ilinnetmää deyni.

Hepsi biler, ani ileri şafk yoktu da insannar gazlı lampalar kullanardılar. Kış gecelerindä, yakıp o lampaları, dernek oturardılar da dernektä işlemä dikärdilär, yapaa işlärdilär, dokuyardılar, örärdilär.

İçerleri donatmaa deyni, kızlar hem genç gelinnär dikärdilär, hazırlardılar hem yapardılar türlü bantlar, çarçaf-lar, pençerelerä hem ikonalara perdä, rubaların üstünä çarşaf, yastık üzü, patredin ramkasına hem aynanın dola-yına işlemä bantlar kurardılar. Evlerdä döşeklerä, yorgannara hem yastıklara üklük yapardılar. Üklüklerin üstünä da işlemeli çarşaf kullanardılar. Erindä olmadı için, o işlemä ipliklerini taa Odestän alardılar da biri-birindän gözäl işlər yapardılar. Şindi o işlər bizim muzeyimizdä bulunêrlar.

Uroklarda ürederiz uşakları kimi evelki işleri yapmaa. Deyecez – Ko-lada çiçeklerini (kitkalari). Ürencilär bilsinnär, ani gagauzlarda ölä gözäl evelki adetlär varmış.

Açan gelärdi Surva günü küçük uşaklara, taa çok kızçazlara deyni, Surva gezmää deyni survaki çibıkları-nı gözäl donaklarmışlar, baalayıp ona türlü benizdä bomoni kiyatlarını hem başka gözellikleri. Bunnar şindi muze-yin eksponatları.

Evellär gagauzlar düünnerdän ileri Çotra yada Goda yapardılar. Onuştan gagauzlarda pek meraklı bir adet var-dı – kızlara lâazımdı dokunsun Goda peşkirleri hem dört boşçalık bezi. Da Goda günündä sokakça kolaçlan o peşkirleri oynadardılar. Bunnar şindi muzeyimizdä bulunêrlar.

Düündä sa, sıra geldiynän çizi çı-karmaa, onnarı çıkararmışlar güveyin

izmetçilei, angılarının kalpaklarına hem paraliyalarına şur-şur asarmış-lar hem güüslerinä çiçek takarmışlar, başka düüncülerdän ayrılısınar deyni.

Çok yıllar geeri bizim gagauzlar ekmek hem paska yapmaa deyni tafta teknä kullanardılar. Onnar sayardılar: ani busoy teknedä hamur taa kabara-cek hem taa datlı olacek.

Pomana sıralar geldiynän, poma-na verärdilär toprak çanak, çölmek, oka hem taftadan kaşık. Sayılardı, ani bu işlər Allaha taa yakışıklı. Onuştan tafta teknenin hem kaşıkların yanın-da muzeyimizdä topraktan çanaklar, küplär, okalar hem çölmeklärän da bulunêr.

Var muzeyimizdä eski gagauz ru-baları da. O rubaların pek meraklı di-kimi hem fasıl donaklaması var. Ka-rıların hem kızların rubaları gercikli

türlü renktä şiritlärän, güpürlärän, pasturlarlan. O rubalara görä da fita hem şalinka benizlerini uydurarmışlar. Fitasız gagauzkalara ayıpmış gezmää. Başlarına da püsküllü şalinka darter-mışlar. O şalinkalar türlü renktäydilär: mor, sarı, biyaz, kara. Adamnarin ru-balarıymış – çufa don, jiletka yada mintan, kuşak, sargı, dikmä gölmeklär. Büün, açan uşaklar görerlär bu rubala-rı, pek şaşêrlar ona, ne türlü giinärmiş dedelerimiz.

İsteerim açıklamaa, ani bizim muzeyimizdä var çok ufak işlər da, an-gılarını uşakların yardımınnan topladık: arşın ii, gücü, yapaa iplik, erişlik, tafta kürek, tırmık, sofra, tafta karniz, partal palası, masur, yumaklar, gelin teli h.t.b.

İsteerim küüdeki insannar anna-sınar, hem diil salt caltaylılar, ama bütün Gagauziyanın insannarı da, ani bu türlü muzeylär pek lâazım. Uşak-larımız da, büyüklerimiz da bilsinnär deyni gagauzların evelki yaşamasını. Ko bişey sıbıdılmasın, herbir ufak iş muzeyimizä verilsin, muzeyimizdä toplansın. Kimdä taa ne işlər varsa, kaldısa, getirsinnär muzeyä da orada kalsın onnar, verip kolayını uşaklar ürensinnär hem tanısınar onnarı, bi-şey unudulmasın.

Bunnar bizim istoriyamız. Bilelim: bakmadaan ona, ani dedelerimiz zor va-kıtlarda yaşadılar, hep ayakta kaldılar, hep buldular vakıt işlemä, dinnenmää, dernek oturmaa, musaafirlää gitmää, sürüylän hayvan bakmaa, tarlaları öküzlän sürmää, sıra hem kurban yap-maa, bütün küüyü hatırlamaa.

Dedelerimiz birleşikti. Meciylän ev yapardılar, pınar kazardılar, kerpiç kesärdilär, tavan bastırdılar. Bilä da dinnenärdilär: dernektä mi, horuda mı, başka bir sırada mı.

Ko bu adetlär unudulmasın, hepsindä saygı, sevgi hem sabur olsun, senseleyä da, komuşulara da. Allaa versin gagauzlar ileri dooru da kullan-sınar bu duyguları, maalez sevgili. Yapın insana ölä, nicä isteersiniz yap-sınar kendinä.

Evdokiya Petrovna PETKOVIÇ,
Caltay gimnaziyanın gimnaziya-
nın işta hem ustalıkta pedagogu

Avdarmada Moldova Pravitelstvusunun hem Gagauziya İspolkomun ortak toplantısı

Baba Marta ayın 4-dä Gagauziyanın Avdarma küüyündä Moldova Pravi-telstvusunun hem Gagauziya İspolko-mun ortak toplantısı oldu. Toplantıda Gagauziyaylan da ilgili soruşlar ince-lendi, ama romın dilindä.

Bu ortak toplantıdan sora Mol-dova premyer-ministrusu adadı, ani Feropontyevka-Avdarma yolu yapı-lacek. Bunda bişey önemni yok, zerä bu yolu düzmää may hepsi Moldova premyer-ministruları adadıydılar.

Şindi işidildi, ani yolu Kiriyet küüyünädän uzadacêymışlar.

İspolkom yardım edecek Universiteta

Baba Marta ayın 30-da Gagauzi-ya İspolkom predseatelin yardımcısı Olesä TANASOGLU bir brifingta açıkladı, ani İspolkom kurdu kalupları yardım etmää deyni KDUya (Kolmrat Devlet Universitetina).

O yardımın en önemnisindän birisi İspolkom azaları hem KDU pe-dagogları barabar, küülerä çıkıp, ortak çalışacaklar, annadıp uşaklara neçin KDUda ürenmää islää.

Bu yıldan beeri yabancı Universi-tetlarlan İspolkomun işbirlii diişecek. Bu diişilmäk dokunêr o zanaatlara, ani KDUda var.

BÖLÄ ÖMÜR – pek büük kısmet bu dünnedä...

Baba Marta ayın 13-dä Avdarma “D.ÇELENGİR” teoretik lişeyin büük klaslarda üürencileri buluştular akademiklän, gagauz yazıcısınnan hem kultura adamınnan Todur ZANETlan. Buluşma başladı poetın Gagauziya için peetindän “Canım – Vatanım, Gagauziyam!”, angısını ekrandan okudu Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

“D.ÇELENGİR” teoretik lişeyin direktoru Elena Födorovna KARAMİT tanıştırdı zalda bulunannarı musaafirin yaşamasınnan hem yaratmak yolunna, başarıp sözünü poetın bir peetinnän, ani yazılmış 14.02.2015 zamanında:

Bän kopmadım hiç halkımdan:

Ne kahrıdan, ne beladan, ne zorluktan.

Yaşlı günnerindä onunnan hep oldum,

Kara kuvetlerä güüsünnän bän durdum,

Öldüm da, dirildim da – birliktä,

BÖLÄ ÖMÜR – pek büük kısmet bu dünnedä...

Nedän sora da söz verildi lişeyin o günkü musaafirinä. Öncä annaşmaya görä, akademik Todur ZANET lääzımdı annatsın kendisinin peetçilik yolunu. Ama bulşmak için hazırlanan serginin adı “Todur ZANET – poet, yazıcı, dramaturg, aaraştırmacı, folklorcu, rejisör, ştenarist, çevirici” diıştirtti tema-

yı, da yazıcı o başlıktan adım adım, yolunu annattı. Bölümnerdän bölümä geçerek videolar hem vidiokliplar kullandı.

Annatmasını akademik Todur ZANET başladı kendi bilim entiklopediyasından “GAGAUZLUK: Kultura, Ruh, Adetlar”. Burada aaraştırmacı hem folklorcu annattı nicä toplandı gagauzların bu kultura hem folklor entiklopediyası, nesoy incelikler var bu iştä, eni laflar için, ani ortaya çıktılar bu çalışmadan sora.

Sora geçti gagauzların açlık genoşidına hem Sibirä kaldırmaların en kahrılı tragediyasına, unutmayıp annatmaa gagauzların 1806-1812 yıllarında Bucak kırlarına zorlan getirilmelerini.

Bu bölüm başladı “Açlık” videoklipından, neredä poetın peetini okuyêr Valeriy YIVARLAK.

Bu olaylarla ilgili yazıcı annattı “Onnar geldilər sabaa karşı...” proza kiyadı için hem da “Benim bir kabaatsız kırlan GAGAUZ Halkıma REKVİ-EM” kiyadından bir parça okudu.

Annadarak kendisinin dramaturgiya yaratmaları için, dramaturg söledi o pyesalar için, angılarını o yazdı hem angıları teatruların ştenalarında Gagauziyada, Moldovada hem Türkiyedä gösterildi.

Geçeräk çevirmelerä, çevirici ilktän koydu üürenciler seslesinnär Vladimir VISOTSKİ-Yin türküsünü «Конец охоты на волков или охота с вертолетов»,

da, denkliştirmek için, bu peetin gagauz dilinä çevirmesini okudu, gösterip, ani gagauz dilindä Vladimir VISOTSKİY öter nicä Vladimir VISOTSKİY hem onu annatmaa deyni hepsi laflar var. Okudu çevirici Aleksandr PUŞKİNın hem Anna AHMATOVANın peetlerin gagauzçaya çevirmelerini da. Bundan kaarä üürencilerin aklıklarına getirip Mihay EMİNESKUNUN “Luçafar” yaratmasının gagauzçaya çevirmesini da.

Rejisörlük için söyleyerek, rejisör annattı kendi çalışmalarını “Bucaan dalgasında” televideniya kölverimnerindä hem da “Gagauzlar hem Gagauzluk” bilim kinosunda.

Belli ki, poeziya yoluna etiştiyän, üürenciler tek-lif ettilär poet sevda için peetlerini okusun. Ne pek büyük havezlän da yapıldı.

İki saada yakın bu buluşmak meraklı geçti. Sonunda lişeyin üürencileri hem direktoru baaşlalılar musaafirä çiçek hem Avdarmanın uşak yaratmak Merkezindä zanaatlanan üürencilerindän bir baaşış, neredä bu küüyün gerbi da var.

Gazetamıza kiyattan: “Zaman hayır olsun. Benim adım Tatyana DRAGNEVA. Üürenerim Valkaneş teoretik lişeyindä. Yollêêrim Canabinizä şiirimi “Yok ucu cengin...”, tiparlayarsınız deyni onu gazetada”.

YOK UCU CENGİN...

Geçirer kocasını karı

Gün duuarkan sap-sarı.

Bir patret soktu koynusuna,

Beki da diil pek boşuna?

Sarmaştı, büülü, kocasına,

Yaşlarını braktı omuzunda.

Zavalı adam, uçup-gitti,

Kalmadı onun izi.

Yok ucu hiç bu cengin.

Yaşamak olsa ilin.

Silâhlar patlêêr susmaz,

Adamnar öler durmaz.

Karışêr gecäylän gün,

Toz kaplêêr, nicä kurşun.

Arkada durêr korku,

Brakma, ecelim, koru.

Kapadı gözlerini güneş,

Doz-dolay giimni ateş.

Bulutlar indi erä,

Saklanmaa yok nereyâ.

Taa çirkin öter dolay,

Kocası baardı salt “Vay!”

Kiyadı ondan kablet.

Kuvetsizdi büün patret...

“Nevruz” yortusu Birleşik Milletlär Birliindä

Türk dünnäsının en evelki yortusu “Nevruz” bu yıl, TÜRK-SOY kuruluşun çalışmalarınan, Amerikanın New York kasasında bulunan Birleşik Milletlär Birliindä kutlandı.

Birleşik Milletlär Birliindä “Nevruz” yortularınan ilgili sıralar yapıldılar maasuz Azerbaycan, Kazahstan, Kırgıstan hem Türkmenistan devletlerin baamsızlının 25-ci yıldönümü için. Bu devletlär TÜRKSOY azaları.

Kutlamalarda Azerbaycan, Kazahstan, Kırgıstan, Uzbekistan, Türkiye, Türkmenistan, Makedoniya, Mongoliya hem Gagauziya (Moldova) devletlerindän 150 artist hem delegaşıya azaları pay aldılar.

Gagauziyadan kendi nomerlerini Birleşik Milletlär Birliin ştenasında gösterdi anılmış gagauz ansamblisi “Düz Ava” (önderci Tatyana ŞÇEGOLEVA).

Lafetmää ana dilindä – dokunmaa insanın canına

Anılmış dünnä adamı Nelson Mandella deeyrädi: “Eer lafedärseydik insannan o dildä, angısını o annêr, ozaman biz danışêrız onun fikirinä, ama eer lafedärseydik insannan onun ana dilindä – ozaman biz dokunêrız onun canına”.

Bu lafların aslısını taa islää duymaa deyni, Ukraynanın Bolgrad rayonun Kurçu küüyün Gagauz kultura

Merkezindä Küçük ayın 20-dä düzüldü bir toplantı, angısı geçti “Ana dilim – bir çöşmä” adı altında. Toplantıda pay

aldılar üürenciler hem üürediciler Kurçu hem Balboka küülerindän.

Üürenciler annattılar yaratmalarını ana tarafı için, okudular anılmış yazıcıların şiirlerini gagauz dilindä. Vardı bizim aramızda insannar, angıları kendileri yazêrlar şiir ana dilimizdä. Onnarın da yaratmaları okundular. Taa bir meraklı sayfa açıldı buluşmakta – resimciler gösterdiler kendi yaratmalarını, da annattılar neçin onnar bu resimneri yaptılar.

Kısadan sölediynän, kim vardı musaafirliktä (uşaklarılan geldilər analar-bobalar da), hepsicinin ürekleri hoşluk doldu. Urgulêêrim, ani bu sıramızda şanıımızı gösterdik. Ukrayınca da, bulgarca da, moldovanca da, rusça da şiir okundu. Neçin ani herbir halkın ana dili – onun canı. Bir karar alındı bitkidä – ana dilimizdä lääzım hererdä lafedelim. Ozaman o ilerleyecek!

Olga KULAKSIZ, Kurçu küüyün Gagauz kultura Merkezin başı

Başkandan popazlara medalilär baaşışı

Gagauziya Başkanı İrina VLAH baaşladı Moldovanın hem Gagauziyanın popazlarına “Gagauz Respublikasına 25 yıl” medalilerini.

Baba Marta ayın 29-da Kongaz küüyün Ay Troița klisesindä, Komrat hem Kaul episkopu Anatoliyin başkannı altında, Gagauziya popazların toplanması oldu. Toplantıya katıldı Gagauziya Başkanı da.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH popazların önündä urguladı, ani hristiannık hem klisä büyük pay alêr gagauzların kulturasında hem istoriyasında. O yardım eder gençleri dooru terbiyetmää.

Toplantıda Gagauziya Başkanı baaşladı Moldovanın hem Gagauziyanın popazlarına “Gagauz Respublikasına 25 yıl” medalilerini. Bu baaşışı kabletilär Komrat hem Kaul episkopu Anatoliy hem da Gagauziyada izmet edän taa 12 popaz.

Gagauziyanın «Свободная сцена» II-ci teatru Festivali

Baba Marta ayın 24-26 günnerindä Komradın kultura Evindä geçti Gagauziyanın «Свободная сцена» II-ci teatru Festivali. Festivali ortak yaptılar: Komrat “Saveliy KÖSÄ” muzıka hem drama teatrusu, Komrat primariyası hem Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniyası.

«Свободная сцена» II-ci teatru Festivali baaşlandı Bütündünnä teatru gününä, ani bakılêr Baba Marta ayın 27-dä. Festivaldä pay aldılar altı teatru Komrattan, Çadırdan, Taraklıdan, Kauldan hem Kişinevdan. Onnar gösterdilär spektakli bulgar, rus, gagauz hem romın dillerindä.

Festivalin açılışında pay aldılar Gagauziya öndercileri, teatrucular hem başka kultura insannarı. **Öndercilär gagauzça annamadıkları için Festivalin açılış spektaklisi BULGAR dilindä oldu.** Sora birtaan öndercilär spektaklileri siiretmää pek gelmedilär. **Gagauzça spektaklidä sa ne İspolkom azaları, ne da Halk Topluşun deputatları vardılar.**

«Свободная сцена» II-ci teatru Festivalindä gösterildi spektaklilär: «**Требуется лжец**», gösterdi Taraklıdan «Смешен петък» bulgar halk teatrusu; «**Ми(Н)орите**», gösterdi Kişinevdan teatru serbest grupa; «**Бүүлү мааза**» (avtor *Todur ZANET*), gösterdi Çadırdan “Dionis Tanasoglu” adına Gagauz Milli teatrusu; uşaklar için spektakli «**Маша и медведь**», gösterdi Kişinevdan «Мальш Жульен» uşak teatrusu; uşaklar için spektakli «**Мимоза**» (avtor *Pierre CHESNOT*), gösterdi Kauldan “B.P. Hajdau” adına Respublika muzıka hem drama teatrusu; «**Гангеля**», gösterdi Komrat “Saveliy KÖSÄ” adına muniñpiy muzıka hem drama teatrusu.

Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünü

Çadırdä kutladılar Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünü. O biblioteka açılmış 1946-cı yılın Baba Marta ayın 1-dä. Ozaman bibliotekada varmış 300 kıyat hem orada işlärmiş iki bibliotekacı. İlk yılın bibleotekaya gelmiş sadä 100 okuycu.

Büünkü gündä Çadır rayon bibliotekasında var 91081 kıyat, 4300 okuycu hem burada 20 kişi işleer. Bir yılın içindä bibliotekadan okumak için insannara 87140 kıyat veriler.

Çadır rayon bibliotekasının ilk direktoru olmuş **Lübov Nikanorovna MODESTOVA**. 1946-cı yılın Ceviz ayında bibliotekanın başına geçmiş **Elena Semenovna GENOVA**. Sora da, 1979-1993 yıllarında, bibliotekaya direktor olmuş **Mariya İvanovna GRES**. 1993-cü yıldan beeri – Çadır rayon bibliotekasının direktoru **Valentina Rafaelovna PAŞALI**.

1983-cü yılda Çadır rayon bibliotekası Moldaviya Sovet Soñalist Respublikasının rayon bibliotekaları arasında yarışmada birinci oldu. 1997-ci yılda sa ona Moldova Respublikasının kultura ministerliin Şannı gramotası verildi.

Büünkü gündä Çadır rayon bibliotekası halızdän bilim, üüredicilik, tehnologiya hem aydınadıcı kultura

merkezi oldu. Burada kıyat okumaktan kaarä, yabancı dillär üürediler, kompyuterda işlemä bilgilär veriler, parasız internet var, karıların hem gençlerin klubları kurulu, “literatura büyük başı” odası açık.

Çadır rayon bibliotekasının zaametçileri çok çalışêrlar, ani okuycu kultura yakın olsun, kıyatlan hem yazıcılaran köprülär kursun. Onuştan burada yapılêr yazıcılaran buluşmaklar, eni kıyatların prezentañiyaları, resim sergileri, kultura sıraları.

Moldova Respublikasını taa 6 ra-

yon bibliotekasının bilä, Çadır rayon bibliotekasına verildi kolaylık 5 rayon bibliotekacıların zanaat ustalının incelemesinde regional üüredicilik merkezi olsun.

Çadır rayon bibliotekasının 70-ci yıldönümünün kutlamalasında pay aldılar bibliotekanın kolektivi, Çadır kasabain primarı hem Çadır rayon administratıyanın başı, Gagauziyanın kultura hem turizma Upravleniya başının yardımcısı, bibliotekacılar hem kultura insannarı, okuycular. Onnar bibliotekaya çok baaşışlar baaşladılar, onun zaametçilerine kutlama sözleri söledilär hem gözäl işlär diledilär.

Biz da, “Ana Sözü” redaktıyası olarak, bu sözlerä katılêrız hem Çadır rayon bibliotekasının bütün kolektivına deeriz: “Saalık Allaa versin hem uzun ömür sizä! Hem bibliotekanız çok yıllar yaşasın hem okuyucusuna izmet etsin!”

Foto - <http://ceadir-lunga.md/>

TÜRK DÜNNÄSİNDAN ŞİİR

Türk yazıcısı, poet, akademik çevirici, üüredici, İbrahim TÜRKHAN duudu 1972 yılda Türkiyenin Büyüktatlı kasabasında. Universiteti 1998

yılında başardı. Çok dilleri bilir. Türk dünnäsının büyük poetların hem yazıcıların yaratmalarını Türkiye türkçesinä çevirdi hem kıyatlarını tiparladı. Kendisinin 10-dan zeedä kıyadı var.

GÜZ AKIP DÖKÜLER AUÇLARMA -I-

Güz akıp dökülür auçlarıma, Kalendarin savurulan yapraklarından.

Güneş kuvedini çoktan kaybetti, Solan ateş gibi çırpınıyor tan.

Yısınmaz, poyraza çalınan canım, Vulkan yutsam bilä heptän kaynayan.

Bahçama dalan güz, paasını istiyor; Boşçasında ar sancı hem güz lüzgärdän.

İnä acısına razıydım, osa Az diyni çuvaldız idim ardından!

-II- Düşlerimi çaldın, sakladın ömür, Arayıp bulmaya vermedin zaman!

Yavaşla, bir soluk alımı dur da, Baari giderayak su ver, tulumdan.

Gözümü açınca ellerimdäydin, Kapadım, bän oldum genä kaypolan!

Dudaama kordan şerbeti sundun, Donuk gülümsemäm tatlıykan baldan.

Güz akıp dökülür auçlarıma, Kalendarin savurulan yapraklarından. 29. 04. 2010

TOPRAK KOKULU DÜŞLÄR

Şiire dönüştüremädim beklemäm Gök üzünä kanatlandımdan beeri Gecenin ellerindän yıldız kaymasından korkuyorum Onun içindir ki, çoktandır bulutların gök üzünü kapatmasını diliyorum için için. Olur ya, kayan yıldız bulutlar köstekleer da Pam-pak düşümü sürdüräbilirim deyni... Poyraz çıkıyor beklenmedik bir anda Ne kadar bulut varsa önünä katarak Karşı yamaçtaki el dermeninin Kırık kanatlarında üüterr hepsini da... Bän yarım aaz sevincimnän Ateş böceenin karannıcak ışı eşliindä Parsellenmiş düş tarafından Kırıntılarını hatırladım Uşaklık düşlerini enidän kuruyorum. Az ileridä gülümseyincä evlatlım, Gam kasavet namına ne varsa silineer akılmda

Uslanêêrim. Anam günelikçi olurkan Beni tarlaya götürmäseydi Kim bilir böle toprak kokan, memleket kokan Düşlerim olmayacaktı. Gagauzçaya aktardı Todur ZANET

Gazetamızın okuyucuları bilerlär hem tanıyêrlar Galina Dimitrievna KRİSTİOGLOYu nicä bir talanlı poeti hem pedagogu Canabisi çok yıllar açık kannan hem yanar üreklän üreder Komrat “Mihail ÇAKİR” adına pedagogika kolecin ürencilerini gagauz dilinä hem literaturasına, haşlêr onnara Ana Vatan hem Gagauzluk duyguları-

nı, verer kolayını ürencilär kopmasınar köklerinden hem ömürdä haliz insan olsunar.

Büün Galina Dimitrievna KRİSTİOGLOYu tanıştırêrız Canabinizlerä nicä yazıcıyı, sürüp önününzä iki pek duygulu hem büyük literatura maanalı annatmasını.

Küüdä yaşardı bir çok uşaklı, çalışkan, genç aylä. Nicä da çoyu onnar yaşardılar yoksuzlukta. Ozaman insan zor yaşardı. Nekadar da zordu yaşamak, ama insan cana taa yakındı, taa acızgandı. Bir parça ekmek sofrada varsa, ona da sevinärdi, onunnan da paylaşırdı.

Mitrinin evindä bir pat uşaktı, biri-birindän taa küçüktülär. En küçüü taa sallangaçtaydı. Karısı pek hastaydı, ama evdä işleri nasıl-nicä savaşırdı yapsın. Gün-gündän o zabunnardı, yufkalanardı, mum gibi eriyärdi. Yoktu ne yapsınar. Küüdä doktor yoktu. Kasabalı doktora götürmää deyni paraları yoktu. Mitrani karısını babulara-okuyucuykalara ölçtüttü. Söledilär, ani zavalın ömürü kesilärmış. Bu belliidi, baktıynan hasta Marinkaya.

Küüdä bulunardı fena göz, maanacı, çokgörän, laf çıkardan kişilär, kimin aazını kapadamıycan. Onnar, nicä eski, kırık dermen gıcırdardılar, kiminsä yaşamasını çalkalardılar, kimisä fena laflan batakıldılar. İşidildi türlü yalannar Mitranıylän Marinka için dä. Mitrani salt kafasını sallardı da karısına sölärdi: “Aalemin aazına kaşu uyduramıycan. Sesi ämää onnarı. Onnar bölä lafederlär ondan, ani zavalılar bilmeerlär, ne o sevmää, güceniktir bu yaşamakta, canından sakat.”

Aylesi aac kalmasın deyni, genç adam hergün zenginlerin meralarında işlemää çıkardı. Kırdan da sora gidärdi kimdä sä taa cıraklık etmää. İnsan bilärdi, ani bölä Mitrani kazanêr uşaklarına imelik. Kırdan parasını verärdilär afaanın sonunda. O etärdi tuza, sabuna, biraz imeliklän taa az bir bişeyä. O gün uşaklara halvița da alardı.

Komuşuları, küüdän acızgan insannar, çaarardılar Mitraniyi da bulardılar evindä iş ona deyni. O becerikli, kuvetli hem akıllı adamdı. Nedän dä alınmasa, o işi düzgün yapardı. Ellerindän belliidi, nekadar çalışkan bu insan. Nasıl şaşardılar, açan çoktan durgunmuş saatlar başlardılar işlemää osa puluu, bornayı ölä tertiplärdi, sansın çilingirin elindän geçti. Paranın erinä insan ödeşärdi onunnan, verip, ne brakardı ürä: biraz un, bir çölmek oloy, birkaç dilim piinir, bir borkan domuz yaayından, bir somun ekmek, bir tepelenmiş çanak turşu. Te bölä geçinärdi Mitranin aylesi.

Geçti yaz. Selemine verdi güz. İnsan alatları balaları bozmaa, başçaları sökmää, papşoyları kesmää, Mitrani da taa büyük uşaklarınan nasıl-nicä bereketi

topladılar. Maazada vardı biraz kartofı, suvan, sarmısak, bir batlakta kaynardı sıra. Çalmarda sevindirärdi gözünü bir tepä kabak. Evdä işlerini bitirdiynän, adam gidärdi meciyâ komuşularına.

Kasıma karşı boşandı çoban yaamuru, da hava birdän serinledi. Yaamur dinmedi, bütün afa yaadı. Marinka afaadan zeedä yatardı patta da pençeredän bakardı, nicä göktän ufak-ufak damnalar biri-biri ardına sıradan geler, sansın onnarı kalburdan geçirelär.

Kocası yaklaştı karısına, oturdu yanına, aldı Marinkanın elceezini da koydu sol elinin aucuna, saa elinnän kapadıp onu. O yalpak bakardı karısına: “İslää, ani hepsi işleri etiştirdik yapmaa. Yakacaklar da hazır, turşu da kuruldu. Kışı geçirecez.”

Acızgannık

Karının gözleri yaşlan doldu. O bakardı kocasına hem sansın nesä istärdi sölesin, ama sesi zor gelärdi. O baktı pençereyâ da pek yavaş seslän dedi: “Bu hava aalêr, nicä aalêr benim canım. Giderim, bän... Uşakları bakamazsan, ver aaretlik. Gagauzlar acızgan, islää insannar. Korkma, ver...”

...Ne Mitraninin, ne da Marinkanın hisımnarı bu küüdä yoktu. Onnar burada yabancıydılar. Gençlär kaçtıydılar kendi küüyündän, neçinki Mitraninin bobası istämedi bu üsüz kıızı gelin kabletmää. Oolunu da neetlendiydi evermää bir zengin kızlan. O kıza dünürçüleri da yollamıştı. O günnerdän 12 yıl geçti. Kimsey bilmäzdi, nereyâ Mitranıylän Marinka kaçtılar. Sevgisinin yanında Mitrani mutluydu. Şindi sa dünnä karardı – yoktu yanında Marinkası. Can sancısı – o, sansın üzlärlän iinelär saplanmıştı üreenä, yapmıştılar yara, angısı gecä-gündüz sızlardı.

Koladaya karşı bir boran kopuştu. Beyaz sineklär uçuşardı. Sert lüzgär saurdardı onnarı hertarafa, kimilerini yapıştırtıp yolcunun gözlerine hem üzünä, açlara, duvarlara, pençerelerin şişelerinä, kapulara. Bir adım ileri hiç bişey görünmädü. Bölä havada insan may dışarı çıkmazdı. Sıcak sobanın yanında kuytu hem raat.

...Mitraninin evindä kalabalıktı. Herkez, kim girdi içeri, kırmızı yanaklıydı. Adamnar ellerinnän

versin, da kimsey yoksa, salt ozaman onun üzünä, gözlerine bakardım. Ama nasıl utanardım! Ne mutluydu o kıpımnar! Aman, bir boyu vardı! Levent, batla! O mas-maavi gözleri, sansın gökün en maaviliini kapmıştılar, dipsizdi, neredä vardı nicä kaybelmää. Ozaman bän körpâydim, 16 yaşındaydım. Vançu 20

kaplardılar sobayı. Suuktan karılar iicesinâ uuardılar kırmızı-kırmızı lekeli ellerini. Adamnar oturdular uzun skemnedä, angısı durardı pata karşı, pençerä aşırı. Karılar erleştilär patta. Laf-lafa açıldı söz, ne iş için taa nezamandan kıyışamazdılar sormaa. Laf açtı Mitraninin yanındaki komuşusu Vasil: “Mitrani, sana zor olacek hepsi uşaklarını kaldırmaa. Kızkardeşimin kocası hem uşacı geçindilär. Ver en küçüünü – Mitoşkayı ona. Uşaa lăazım ana. Soninin keçisi var. Uşaa süt lăazım. Düşün, Mitrani.”

Karı salladı kafasını, sol elinnän suvazladı yanında oturan küçürek, zabun, boncucak gibi, üç yaşında kızcaazı da dedi: “Bu kışa, ilkyazadan yakışarsa, kol-ver kızcaazını da benim evimdä bulunsun. Pek tatlı uşak. Ama pek zabun. Bendä sä bilersiniz keçi var. Süt bulunêr. Var neredän bakınsın bu uşak ta.”

- İslää. Saa olunuz. Düşünecäm, - cuvap etti adam, iildip biyazlanmış kafasını. Bu günnerdä kara kömür gibi saçlarına, kaar rengindän islää serpilmişti.

Komuşuları gittilär. Mitrani oturardı pençereyâ karşı da düşünärdi, sansın kantardan geçirdi geçmiş günü hem bütün yaşamasını. Neçinsä aklına getirtti malisinin laflarını: “Ne damnadı kaşına, ona da sevin.”

Gecenin yarısıydı. Boran durgunmuştu. Göktä dolu ay hem şen yıldızlar parlardılar. Aulun içini, sokakları gömmüşü kaar. Kürtünnär türlü boyda donatmıştılar dolayları. Ayın, yıldızların şafkından, bim-biyaz, kaar gümüş renginâ dönüp, o şaşılacak güzeliinnän raatlık hem inan gelän günâ getirärdi.

Genç adam geçirdi aklından gözäl, unutulmaz kıpımnarı, mutlu günneri Marinkanın yanında. Sansın ateş yakardı onun canını düşünmeklär, nasıl Marinkasız yaşamaa, ne yapmaa, ki uşaklarını saallıklı büütmää, ayaa kaldırmaa.

Gecenin saadı kısılardı. Koyu maavi gecenin rengi dâ solumaa başlamıştı. Göktä, iki göz belerdip, kayardı kahırsız ay. Te-te, o anıza etişecek, tez bayırın ardında saklanacak, ki, dinnenip, enidän gelän gecedä izmet etmää, şafk etmää. Yıldızlar da birär-birär sünärdilär. Salt bir yıldız parlardı, sansın hiç düşünmädü göktän ayrılmaa. Mitrani bakardı o şen parlayan yıldıza da kendi-kendinâ tekrarlardı Marinkanın bitki laflarını: “Uşakları bakamazsan, ver aaretlik. Gagauzlar acızgan, islää insannar. Korkma, ver.”

lerini da, alıp ilersini, dedi: “E-he, he, kızım, yıllar su gibi geçti. Annamadım, nicä yaşlandım. Sandım, hep vakit var... Yaşamak tukurlandı, sansın güneş göktä. Şindi yavaş-yavaş kauşêr. Yaşamamız, kâr su gibi, döktün ellerinä, parmakların arasından sel-sel aktı. Ecelin selleri fışkırdadı, döküldü, uzaklara etişti, türlü yaşamak sınırlarını geçti. Bir sevnerim, ani gözäl unukalarımız var – siz. Senin, kızım, gözlerin mas-maavi, nicä Vançunun gözleri. Ölä da bakêrsın, nicä o bakardı!”

Sansın bir kuş, açıp kanatlarını, Kati saurttu ellerini, da, kavrayıp kızcaazı, öptü onun annısını. Onnar hiç duymadılar, nezaman yaklaştı pınarın yanına Lankanın kocası. Salt, açan o birkaç kerä üsürdü, oturanar daptur kaldılar. Adam sa danıştı kumişasına: “Dooru, Kati kumişa, kan diil su. Kızımız benzeer Länka babusuna. Onnar sa hepsindän taa pek Vançuyulan benzeşärdilär. Gözleri mas-maavi deniz, duruk su. Kati, bän da hep düşünärdim, nicä söylemää, ani Vançu istärdi dünürçüleri senin evinâ yollamaa. Bunu bana açıkladıydı. Bendän yardım istedi. Söz verdiğim, ki yardımcı olacam. Kısmet etmedi. Ömürü kesildi. Cenk insana salt kahr getirer. O kimseyi acımêr.”

Semön dâdu çalmarda odunnarı dizärdi, da hepsini, ne annattıydı karılar, o işitti. Onun da canı acıyardı bu unutulmaz Katinin Vançuyulan körpâ sevdası için.

Sıcak yaz günüydü. Dallı serimni dut aacın altında iki karı hem bir genç kız didärdilär yapaa. Länka hem Kati, yaşlı karılar, annadardılar çoktan geçmiş işleri.

Laf-lafa Länka çeketti annatmaa en acı, yıllarca canını dürtän saklı işlär için, angıları yarım asirdän geeri oldular, ne iş için Länka, Katinin naşası, kıyamadı kumişasına annatsın.

“Vançuyu, benim kardaşımı, tutêrsın mı aklında?” - sordu Länka Katiyâ, şakalı danışıp ona, ama sesi dalgalıydı, sansın kemeçenin en sesli teli, te-te hâzırdı kopsun.

Karı salt salladı kafasını.

“O pek beenärdi aşaağı sokaktan gözäl bir kıızı. Vançu lăazım, diil lăazım onnarın sokaandan geçärmış, salt o kıızı görsün. Kız da pınardan su çekärmış...” - gülümseyäräk söledi Länka, da omuzunnan enikunu dürttü Katiyi.

“Aslı. Aradan onu gördüynän, çabuk kazannardan suyu erä dökärdim da hızlandırdım pınara” - şennenip, hem annadardı, hem da gülümsärdi Kati.

Karı baktı seslän gülän kıza da dedi: “Şindi bu sizä fasıl iş geler, bilerim. Bän sa utanardım, ama sevdâ alardı önünü. Evdekilär da beni şakadan gülmää alardılar: “Ne genä Vançu bizim sokaamızdan geçer?” O geçer, bän duyêrım: bana bakêr. Bän sa ona, sansın bakmêêrım, ama bir gözüm sa onda. Bekleirim selâm

Unutulmaz sevdâ

yaşıdaydı. Görümnü bir olandı. Benim güneşim, şafkıım..., ilk sevdam... Unudamadım...”

Kızcaaz bakardı kariya ölä, sansın onu ilk sefer görer. Karının üzü gerçektän gözäldi. Buruşuklar çizi-çizi üzündä, sansın sınırsız yollar, hem da kara batık gösterärdi onu yaşlı. Ama onnar da kapadamadılar üzün güzelliini, şılak can yalpaklıını. Küçürek biraz dik burnucuu, mayıl, büülü gülüşü, beyaz teni hem dâ, gölün eşil rengindä gözleri, o ufak-ufak noktalı taşcaazlarlan dibindä, gençlik şafkınnan şıldardı.

Karılarla bilä yapaa didän kızcaazın adı Anıydı. Ani bakardı bu karılara da düşünärdi, ani o da mı ölä olacek, ama birdän koolardı bu düşünmeklerini, neçinki ona gelärdi, ani taa çok yıl geçecek, taa var çok vakit, nezaman o da onnarın yaşına etişecek, babu olacek, ani taa çok-çok vakit var...

Babusu sa, sansın annadı kızcaazın düşünmek-

Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turniri

Baba Marta ayın 24-dä Kongaz küüyün Todur ZANET teoretik lişeyindä geçti I-ci mini-futbol turniri, angısı baaşlandı bu lişeyin fizkulturada eski üüredicisinä, Bük Vatan cengin veteranın Nikolay ŞVEŢOVun anmasına.

Turnirin açılışında pay aldılar hem söz tuttular Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR, Kongaz küüyün primarı Mihail İvanoviç ESİR, Gagauziya

Halk Topluşun deputatları İvan Mişayloviç TELPİZİ hem İvan Pavloviç FÖDOROV, Gagauziya üüredicilik Upravleniyanın baş speşialistı Lüdmila JEKOVA.

Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirini açarkana lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASİBAŞ urguladı, ani “Bu türlü turnir lişeyimizdä seftä olêr. İnanêrım, ani o islää geçecek hem onun bük gelecää olacek, zerä o baaşlanêr bizim eski üüredicimizä, Bük Vatan cengin veteranın Nikolay Arhipoviç ŞVEŢOVun anmasına. Nikolay Arhipoviç çok yıllar işledi burada fizkulturada üüredici hem becerdi bütümää becerikli spetsmennarı”.

Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirinde pay aldılar Kongazın 2-ci hem 3-cü gimnaziyanın, Suleyman DEMİREL moldo-türk hem Todur ZANET teoretik lişeylerin sekizinci klasların üürencileri komandaları.

Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirinde ensedilêr ev saabileri. Turnirda pay alannara verildi gramotalar, medalilêr hem sannı kubok, bildirer *Gagauzinfo.MD* portalı.

Alina MİHAYLOVA genä çempionka oldu

Gagauziya şahmatistka Alina MİHAYLOVA geçennerdä, 12 yaşından kızların arasında, 7 oyundan altısını tarayıp, şahmatlarda Moldova çempionkası oldu.

Alina MİHAYLOVAnın bu Moldova Respublikasında beşinci altın medalisi. Bundan kaarä genç şahmatistka başka turnirlarda da ensedi, Evropa hem Dünnää çempionatlarında prizör oldu.

Sport uuru yolunda Alınaya aylesi yardımcı eder hem anası Liliya yolculuk kafadarı olêr.

Şindi Alina Evropa şahmatlarda çempionatına hazırlanêr.

Gagauziya Başkanından Kongaz lişeyin futbol komandasına forma baaşışı

Baba Marta ayın 24-dä, Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turnirin açılışında, Gagauziya Başkanından Kongaz Todur ZANET teoretik lişeyin futbol komandasına 18 futbol forma komplekti baaşlandı.

Getirdi hem genç sportçulara verdi o formaları Gagauziya Başkanın adından Gagauziya gençlik hem sport Upravleniyanın başı Maksim BOLGAR.

Bu formaları baaşlamaa deyni Gagauziya Başkanı İrina VLAH söz verdiydi 2015-ci yılın Ceviz ayın (sentäbri) 11-dä Todur ZANET teoretik lişeyindä mini-futbol meydanının ofițial açılışında. Bileriz, ani Canabisi onnarı çoktan hazırladıydı, ama bir türlü önemni bir olay ortaya çıkmardı, bu bük işi yortululu sırasında yapmaa deyni.

Baba Marta ayın 24-dä, bu önemni kolaylık peydalandı – Bük Vatan cengin veteranın Nikolay ŞVEŢOVun anmasına I-ci mini-futbol turniri.

Formaları verêrkana Maksim BOLGAR dedi: “Gagauziya Başkanı adından sizi selemneerim. Bün aslıya çıkardım İrina VLAHın izinin da getirdim lişeyinizin komandasına bu futbol formasını. Bu verecek kolaylı sport uurunda taa uygun hem başarılı olasınız”, bildirer *Gagauzinfo.MD* portalı.

Lişeyin direktoru İordan Nikolaeviç YASİBAŞ şükür etti formaları yollayana da, getirenä da: “Bütün lişeyin adından şükür ederim Gagauziya Başkanına İrina VLAHa bu pek gözâl hem islää baaşış için, zerä bu işä çoktan zorumuz vardı”.

Birdän 17 resimciykanın sergisi

Baba Marta ayın 3-dä Gagauziyanın regional resim Galereyasında açıldı birdän 17 resimciykanın sergisi – «Женщины Гагаузии в изобразительном искусстве», angısında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem da kultura hem turizma Upravleniyanın başı Vasilisa PETROVIÇ.

O resimciykanın arasında var resimciykarlar İlona DERMENCI, Tatyana ANGELİ, Anastasiya RAKOVÇENA, Natalya DİMÇA, Larisa ORMANCI, İrina BERDİNA, Liliya KURTEVA h.t.b. Kendi şaşılacak becerikliinnän onnar sevindirerlêr sergiyi hazırlayannarı. Sergidä var jivopis, grafika, floristika, el işleri. Bundan kaarä serginin açılışında kendi kostümnarını Çadır “Ëly” klubu gösteridi.

ATATÜRK bibliotekasında dikmä resim sergisi

Komrat ATATÜRK bibliotekasında açıldı pek meraklı bir sergi – dikmä resimnêr. Bölä bir sergi Gagauziyada seftä olêr.

Bu sergidä kendi yaratmaklarınan pay alêrlar dört kişi: Praskovya UZUN, Galina UZUN, Anna KUZNEŢOVA hem Olga KUZNEŢOVA.

Sergi meraklı onunnan, ani bu insannar saburlan dikerlêr kendi yaratmaklarını. Onuştan resimnêr gözâl, kırıak hem kıvrak olêrlar.

Bunu kendiniz da var nicä göräsiniz, bir ayın içindä, zaametinizi saymada-an, bu sergiyâ gelärseniz.

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 467.

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com